

รายงานการไปฝึกอบรม ดูนาน ประชุมสัมมนา
ตามระเบียบมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ว่าด้วยการให้ทุนฝึกอบรม ดูนาน และประชุมทางวิชาการ
แก่ข้าราชการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

1. ผู้เข้าร่วมสัมมนา

1.1 ชื่อ นางแววบุญ นามสกุล แยมแสงสังข์ อายุ 37 ปี

ตำแหน่ง อาจารย์ ดร. ระดับ -

สังกัด สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โทร 8282

1.2 ชื่อ นางสาว กรรณิการ์ นามสกุล ยี่ม่นาค อายุ 30 ปี

ตำแหน่ง อาจารย์ ระดับ -

สังกัด สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โทร 8187

จัดโดย สถาบันพลาสติกแห่งชาติ

วันที่ 28 สิงหาคม 2555 ณ โรงแรม แกรนด์ เมอร์เคียว ฟอรั่ม กรุงเทพฯ

รวมระยะเวลา 1 วัน

2. รายงานการอบรม

2.1 เรื่อง 1st PITH Annual Seminar “โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออกผลิตภัณฑ์พลาสติก”

2.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับพลาสติก
- 2) เพื่อให้บุคลากรของมหาวิทยาลัย ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเขียนบทความวิชาการกับบทความวิจัยกับวิทยากรและผู้เข้าร่วมสัมมนาระหว่างนักวิจัยด้วยกัน

2.3 วิธีการอบรม สัมมนาเชิงบรรยาย

2.4 สรุปเนื้อหาจากการอบรมมีดังนี้

บรรจุภัณฑ์พลาสติกเป็นบรรจุภัณฑ์ที่มีแนวโน้มในการเติบโตเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เมื่อดูจากการสำรวจตลาดการใช้บรรจุภัณฑ์ในอาเซียนใน พ.ศ. 2549 พบว่ามีการนำพลาสติกไปใช้แปรรูปเป็นบรรจุภัณฑ์พลาสติกมากกว่าบรรจุภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุอื่น ๆ เช่น กระดาษ โลหะ และแก้ว สำหรับในประเทศไทย จากรายงานประจำปี 2553 สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม พบว่ามูลค่าของอุตสาหกรรมแปรรูปพลาสติกทั้งหมดในประเทศไทย มีการแปรรูปพลาสติกเป็นบรรจุภัณฑ์มากที่สุด คือ ในสัดส่วนร้อยละ 38 ของมูลค่าของอุตสาหกรรมแปรรูปพลาสติกทั้งหมด ซึ่งบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่สำคัญและนิยมใช้ในประเทศไทย ได้แก่ พลาสติกถุง ขวด และฝาพลาสติก

การที่บรรจุภัณฑ์พลาสติกได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น เนื่องจากสมบัติอันโดดเด่น คือ น้ำหนักเบา สามารถนำมาใช้งานได้กว้างขวาง ขึ้นรูปได้หลายรูปแบบตามความต้องการ และราคาไม่แพง และจากการพัฒนาคุณภาพของบรรจุภัณฑ์พลาสติกจึงทำให้บรรจุภัณฑ์พลาสติกเป็นวัสดุคู่แข่งชั้นสำคัญที่จะเข้ามาแย่งส่วนแบ่งการตลาดของบรรจุภัณฑ์ประเภทอื่นๆ เช่น กล่องกระดาษ ขวดแก้ว กระป๋องโลหะ เป็นต้น สำหรับแนวโน้มการใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์นั้นมีการเปลี่ยนแปลงไป คือจากเดิมบรรจุภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นแก้ว โลหะ และกระดาษ ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนเป็นพลาสติกชนิดต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แนวโน้มการใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ตัวอย่างสินค้า	วัสดุที่ใช้ทำบรรจุภัณฑ์เดิม	บรรจุภัณฑ์ที่ใช้ในปัจจุบัน
นม	แก้ว โลหะ	ฟิล์มสำหรับผลิตถุงตั้ง (pouch)
เครื่องดื่ม	แก้ว	PET
ยาและเภสัชภัณฑ์	แก้ว กระดาษ	PVC, HDPE, PP, แก้ว
หลอดยาสีฟีน	โลหะ	HDPE, LDPE, PP
สบู่	กระดาษ	Polyester film, PVC
ถุงปุ๋ย	ปอกระเจา	ถุงสาน PP
ถุงซ้อปปี้ง	กระดาษ	LDPE, HDPE

สำหรับสถานภาพบรรจุภัณฑ์พลาสติกของประเทศไทย แบ่งได้เป็น การผลิตหรือแปรรูปบรรจุภัณฑ์พลาสติก การนำเข้าบรรจุภัณฑ์พลาสติก และการส่งออกบรรจุภัณฑ์พลาสติก ดังนี้

1. การผลิตหรือแปรรูปบรรจุภัณฑ์พลาสติก จากข้อมูลการสำรวจผู้ประกอบการผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกในกลุ่มอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ของประเทศไทยพบว่าการผลิตหรือแปรรูปบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่สำคัญในประเทศไทย ได้แก่ ฟิล์มพลาสติก และถุงพลาสติก

เมื่อสำรวจข้อมูลด้านการลงทุนของผู้ประกอบการพลาสติก ณ เดือนสิงหาคม 2555 ของทางสถาบันพลาสติก ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์พลาสติกของไทยเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง โดยส่วนใหญ่ผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกเพื่อจำหน่ายในประเทศ แต่ยังมีการแข่งขันในเรื่องของการตลาดกันเองทั้งในเรื่องของคุณภาพและราคา ส่วนรองลงมาเป็นผู้ประกอบการใหญ่ที่อาจมีการลงทุนร่วมระหว่างชาวไทยกับชาวต่างประเทศ โดยมีสถานประกอบการอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์พลาสติกอยู่ทั่วประเทศ แต่ส่วนใหญ่จะมีสถานที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ส่วนที่เหลือจะกระจายตัวอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย

2 การนำเข้าบรรจุภัณฑ์พลาสติก ยังคงมีแนวโน้มของการนำเข้าบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากบางอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ต้องใช้ฟิล์มที่มีสมบัติพิเศษ ที่ไม่สามารถผลิตเองได้ในประเทศไทย หรือการผลิตซึ่งอาจนำมาซึ่งต้นทุนที่มากกว่าการนำเข้า จึงทำให้แนวโน้มในการนำเข้าสินค้าพลาสติกในกลุ่มบรรจุภัณฑ์จากต่างประเทศ ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยประเทศที่เป็นแหล่งนำเข้าสินค้าพลาสติกในกลุ่มบรรจุภัณฑ์ส่วนใหญ่ ได้แก่ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และจีน

3. การส่งออกบรรจุภัณฑ์พลาสติก พบว่าบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีการส่งออกมากที่สุด คือ ได้แก่ ถุงพลาสติกรวมกับกระสอบพลาสติก โดยผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตรายใหญ่จะเน้นการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ในเรื่องของคุณภาพและการผลิตให้ได้มาซึ่งความต้องการพิเศษเพื่อนำไปใช้กับการบรรจุสินค้าต่อในโรงงานอุตสาหกรรมอื่นหรือเพื่อการส่งออก ซึ่งบรรจุภัณฑ์พลาสติกของไทยมีการพัฒนาจนได้มาตรฐาน อีกทั้งมีต้นทุนการผลิตภายในประเทศที่ต่ำกว่าอีกหลายประเทศ นอกจากนี้การส่งออกบรรจุภัณฑ์พลาสติกในบางประเทศ เช่น ประเทศญี่ปุ่น และประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศไทยยังได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร ทำให้ประเทศไทยสามารถขยายตลาดส่งออกบรรจุภัณฑ์พลาสติกไปได้อย่างกว้างขวาง

สำหรับแนวโน้มของบรรจุภัณฑ์พลาสติกนั้น จากการสำรวจโดย Pira International หนึ่งในสมาชิกองค์กรบรรจุภัณฑ์โลก (World Packaging Organization : WPO) พบว่าผู้บริโภคมีพฤติกรรมกรบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้มีการใช้งานบรรจุภัณฑ์พลาสติกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญ คือผู้บริโภคหันมาใส่ใจเรื่องสุขภาพกันมากขึ้น จึงให้ความสนใจเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ รวมถึงความต้องการใช้บรรจุภัณฑ์ที่อำนวยความสะดวกในการใช้งานทำให้ชีวิตความเป็นอยู่สะดวกสบายมากขึ้น นอกจากนี้ผู้บริโภคยังคำนึงถึงตราสินค้า ความโดดเด่นของสินค้าและบรรจุภัณฑ์ วิถีชีวิตที่สั่งซื้ออาหารจากนอกบ้าน ในขนาดบรรจุที่เหมาะสมกับจำนวนสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะบรรจุภัณฑ์พลาสติกขนาดบรรจุสำหรับครอบครัวขนาดเล็กและผู้สูงอายุ อีกทั้งยังให้สนใจในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้นและการตระหนักในเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากบรรจุภัณฑ์พลาสติก อาทิเช่น การใช้วัสดุที่นำกลับมาหมุนเวียนใช้ใหม่ จึงทำให้บรรจุภัณฑ์พลาสติกส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบไปตามความต้องการของผู้บริโภคนั่นเอง

สำหรับแนวโน้มบรรจุภัณฑ์พลาสติกในประเทศไทยนั้น มุ่งเน้นที่อุตสาหกรรมอาหาร เป็นหลัก เนื่องจากสะท้อนนโยบายรัฐบาล “ครัวไทยสู่ครัวโลก” ซึ่งจากการสัมมนาครั้งนี้ได้นำเสนอดัชนีผลผลิตและอัตราการใช้จ่ายการผลิตรายเดือนของอุตสาหกรรมอาหาร พบว่ามีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น จึงทำให้บรรจุภัณฑ์พลาสติกมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นด้วย โดยเฉพาะบรรจุภัณฑ์อ่อนตัว เช่น ฟิล์มพลาสติก ฟิล์มหด ฟิล์มยืด และจากความต้องการบรรจุภัณฑ์พลาสติกในการทดแทนวัสดุชนิดอื่น จึงต้องมีการพัฒนานวัตกรรมบรรจุภัณฑ์พลาสติกมากยิ่งขึ้น เช่น บรรจุภัณฑ์พลาสติกแบบซองตั้ง บรรจุภัณฑ์พลาสติกกลามิเนต เป็นต้น หรือการนำนวัตกรรมบรรจุภัณฑ์ใหม่ๆ ที่เพิ่มหน้าที่มากกว่าการบรรจุ เช่น การทำบรรจุภัณฑ์อัจฉริยะ หรือบรรจุภัณฑ์

ฉลาด ที่สามารถตรวจสอบคุณภาพสินค้าที่บรรจุเองได้ โดยผู้บริโภคดูจากการเปลี่ยนสีของหมึกพิมพ์บนฉลาก หรือใช้สีเป็นตัวบ่งชี้สภาวะการเน่าเสียของได้สินค้าอาหาร เป็นต้น

4.เอกสารประกอบการประชุม

ดั่งแนบ